

Petitsioonikomisjoni arutelud parlamendiaastal (2004-2005)

Euroopa Parlamendi resolutsioon petsioonikomisjoni parlamentaarse aasta (märts 2004 kuni detsember 2005) arutelude kohta (2005/2135(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma eelnevaid resolutsioone petsioonikomisjoni arutelude kohta;
 - võttes arvesse 1989. aasta aprilli institutsioonidevahelist kokkulepet petsiooniõiguse laiendamise kohta;¹
 - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikleid 21 ja 194;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45 ja artikli 192 lõiget 6;
 - võttes arvesse petsioonikomisjoni raportit (A6-0178/2006),
- A. arvestades, et petsiooni esitamise õigus on põhiõigus, mis on lahutamatult seotud Euroopa Liidu kodakondsusega;
- B. arvestades, et petsiooni esitamise õigus on EÜ asutamislepingus sätestatud alates 1992. aastast ning seda kinnitavad Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 44 ja Euroopa Parlamendi kodukorra artikkel 191;
- C. arvestades, et Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon on ametlikult kinnitanud petsiooni esitamise õigust ning andnud tagatise petsioonide institutsioonidevahelise järelkäsitlemise osas;
- D. arvestades, et selle õiguse kasutamine on eelkõige oluline Euroopa kodanikele, kuid ka Euroopa institutsioonidele, sest see võimaldab neil kasutada otsest allikat, et saada teavet tavakodanike murede ja raskuste kohta, mis tulenevad ELi õigusaktide kohaldamisest;
- E. arvestades, et Euroopa Parlament peab petsioone vahendiks, mille abil ta võib parandada oma poliitilist järelevalvet ja kontrolli ELi tegevuse üle ning ELi poliitika ülevõtmise ja rakendamise üle ELi, riiklike, piirkondlike ja kohalike asutuste poolt;
- F. arvestades, et pärast ELi laienemist 2004. aasta mais omandasid kümne uue liikmesriigi kodanikud õiguse esitada Euroopa Parlamendile petsioone oma riigikeeles ning neile selle õiguse teostamiseks võimaluse andmine on nõudnud arvestatavat logistilist jõupingutust;

¹ EÜT C 120, 12.4.1989, lk 90.

- G. arvestades, et alati on vajalik tagada ELi kodanike piisav teavitamine nende seaduslikust õigusest esitada Euroopa Parlamendile petitsioone Euroopa Liidu tegevusvaldkondadesse kuuluvate probleemide kohta;
- H. arvestades, et peaaegu kolmandik Euroopa Parlamendile laekuvatest petitsioonidest tunnistatakse vastuvõetamatuks, seda osaliselt ebapiisava teabe tõttu vastavalt Euroopa Parlamendi, Euroopa Ombudsmani ja Euroopa Inimõiguste Kohtu erinevate pädevuste ning mitmesuguste olemasolevate riiklike heastamisvahendite kohta;
- I. arvestades, et Euroopa Parlament on petitsioonide tõhusamaks ja läbipaistvamaks käsitlemiseks parandanud petitsioonide läbivaatamise korda, kuid arwab, et haldusstruktuuride integreerimiseks ja konsolideerimiseks petitsiooniprotsessi, eelkõige petitsiooni esitajate tasakaalustatud ja õiglaseks kohtlemiseks ning protsessi konfidentsiaalsuse täiendavaks tagamiseks, kui petitsiooni esitajad seda nõuavad, saab rohkemgi teha;
- J. arvestades, et Euroopa Parlamendi, ombudsmani ja komisjoni vaheline koostöö jääb eeltingimuseks kodanike poolt nende petitsioonides ja kaebustes tõstatatud küsimuste lahendamisel ning tõhusust aitaks parandada kolme institutsiooni vaheliste menetluste ühildamine, näiteks uurimiste ühendamise petitsioonimenetluses, kui kaebused ja petitsioonid puudutavad sama teemat;
- K. arvestades, et vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 230 on Euroopa Parlamendil õigus nõukogu ja komisjoniga samadel tingimustel esitada hagisid Euroopa Ühenduste Kohtusse ning seega on tema käsutuses nii õiguslikud kui ka poliitilised vahendid tõhusamaks reageerimiseks kodanike õiguspärastele muredele;
- L. arvestades, et Euroopa Parlament on siiski pidevalt edendanud lojaalset koostööd, eriti komisjoni kui asutamislepingute täitmise järelevalvajaga, kui tõhusat vahendit nende probleemide lahendamiseks, mis on sundinud kodanikke tema abi paluma;
- M. arvestades, et vastavalt 26. mai 2005.aasta Euroopa Parlamendi ja komisjoni suhteid käsitlevale raamlepingule¹ "ei avalikusta komisjon ühtegi õigusloomega seotud ega olulist algatust või otsust enne, kui ta on teavitanud sellest kirjalikult Euroopa Parlamenti";
- N. arvestades, et liikmesriikidel ja nõukogul on konkreetne kohustus tagada ELi kodanikele, et riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud valitsusasutused, sealhulgas nende volitusel tegutsevad asutused, järgiksid ja kohaldaksid õigesti Euroopa õigusakte;
- O. arvestades, et tuleb mainida, et loomulikult ei jõua kõik vastuvõetavad petitsioonid, mis on laekunud ja mida on uuritud, ELi kodanikke rahuldava lahenduseni, kuid mõistlik osa petitsioone viib konkreetse probleemi lahendamiseni või konkreetse mure esiletoomiseni, mida Euroopa Parlament saab hiljem ühenduse uute õigusaktide läbirääkimisel kasutada,

¹ ELT C 117 E, 18.5.2006, lk 123.

1. kinnitab veel kord petitsioonikomisjoni tähtsat rolli ELi kodanikega taasühendamisel ning ELi otsustamisprotsessi demokraatliku õiguspärasuse ja vastutuse kindlustamisel Euroopa avaliku arvamuse silmis;
2. tuletab meelde, et petitsioonid teavitavad Euroopa institutsioone ka sellest, millised on kodanike ootused ELi poliitika suhtes ning millises ulatuses on need ootused täidetud;
3. arvab, et petitsioonikomisjon annab kodanikele olulise võimaluse anda tagasisidet Euroopa aktide ja poliitikate kohta, aidates sel moel kaasa demokraatliku kontrolli tugevdamisele ühenduse õigusaktide ja nende rakendamise üle ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;
4. rõhutab, et petitsiooniprotsess annab Euroopa Parlamendile võimaluse hinnata ELi poliitilistes eesmärkides leiduvaid ebamäärasusi, samuti lünki ühenduse õigusaktides või õigusaktide väärkohaldamist liikmesriikides ning vajaduse korral astuda samme nende kõrvaldamiseks;
5. rõhutab seisukohta, et põhimõtteliselt peaks petitsiooniprotsess olema õigus, mis on suunatud ELi kodanikele, kellel ei ole muid võimalusi abi saamiseks Euroopa Parlamendilt; tuletab meelde, et Euroopa Parlamendi liikmed võivad seda õigust parlamendi kodukorra kohaselt kasutada; kuid meenutab liikmetele, et nende käsutuses on ka teisi parlamendi poolt pakutud menetlusi;
6. rõhutab komisjoni tähtsat osa petitsioonide eelanalüüsimisel, mis aitab petitsioonikomisjonil leida sobivaid lahendusi muredele ja probleemidele, millega kodanikud oma igapäevaelus kokku puutuvad;
7. rõhutab, et Euroopa Parlamendi, ombudsmani ja komisjoni vaheline täiendav koostöö on vastastikku kasulik, et täita nende ühiseid eesmärke – parandada Euroopa valitsemist ning töötada välja kvaliteetsemaid ja rohkem kodanikest innustatud õigusakte; rõhutab, et kõikide ühenduse institutsioonide ühised tegutsemiseeskirjad tuleb kehtestada Euroopa Ombudsmani poolt koostatud ja Euroopa Parlamendi poolt kinnitatud hea haldustava eeskirja alusel;
8. väljendab muret ja üllatust asjaolu üle, et selles kontekstis ei tunnusta komisjoni 22. aastaaruanne ühenduse õiguse kohaldamise järelevalve kohta (2004) (KOM(2005)0570) petitsioonimenetluse olulist rolli rikkumiste avastamisel, sest raporti põhitekstis ei viidata petitsioonidele; ainus viide petitsioonidele on 1. lisa tabelis;
9. arvab, et komisjon peaks teavitama rikkumismenetluse alustamise otsustest enne ametliku teate esitamist, eriti kui Euroopa Parlamendile on asjaomasel teemal esitatud petitsioon;
10. soovib juhtudel, kui kodanikud esitavad Euroopa Parlamendile petitsiooni ja komisjonile kaebuse samal teemal, tuleks tõstatatud küsimuste käsitlemisel menetlused kooskõlastada, kuivõrd petitsioonide esitamise õigus on asutamislepinguga tagatud põhiõigus ning Euroopa Parlament pakub läbipaistvat väitlusraamistikku, mis on suurema avatuse ja tugevama avaliku kontrolli eeltingimuseks;

11. väljendab kasvavat muret ebamõistliku ja ülemäärase ajavahemiku üle – sageli mitu aastat –, mis komisjonil kulub rikkumiste puhul algatatavate menetluste läbiviimiseks ja lõpetamiseks, ning rahulolematust sagedaste juhtudega, mil liikmesriigid ei järgi Euroopa Kohtu otsuseid; on seisukohal, et see õõnestab EÜ õiguse sõnastuse ja ühtse kohaldamise usaldusväärsust ning kahjustab ELi eesmärke;
12. lisaks juhib tähelepanu sellele, kui oluline on liikmesriikide poolne Euroopa Kohtu otsuste kiire jõustamine rikkumiste suhtes algatatud menetluste osas; avaldab heameelt rangema poliitika üle, mille komisjon võttis vastu 2005. aasta detsembris, seoses liikmesriikide toomisega Euroopa Kohtu ette, et määrata neile kohustus tasuda põhisummad ja trahvid; usub, et seda poliitikat tuleb jõuliselt kohaldada, et tagada ELi autoriteet ja vastata Euroopa kodanike õiguspärasele ootustele;
13. usub, et seda vastuvõetamatut olukorda peavad täiendavalt uurima pädevad parlamendikomisjonid, et teha soovitusi Euroopa Parlamendi selgemaks kaasamiseks rikkumiste puhul algatatavatesse menetlustesse ja kodanikele tõhusamate heastamisvahendite tagamiseks;
14. rõhutab riikide korraldatud teabekampaaniate tähtsust EÜ õigusaktide, poliitika ja eesmärkide sisu parema mõistmise edendamisel kodanike seas; see võib samuti aidata vähendada alusetute petitatsioonide ja kaebuste arvu, parandades samas Euroopa Parlamendi ja komisjoni võimet tagada ELi õiguse ja poliitika õige kohaldamine koostöös liikmesriikidega;
15. tuletab meelde liikmesriikide põhirolli EÜ õigusaktide õiges kohaldamises ning kodanike silmis ELi tähtsamaks muutmises; rõhutab vajadust liikmesriikide ja nende parlamentide esindajate paremini koordineeritud osalemise järele petitatsioonikomisjoni aruteludes;
16. julgustab korraldama kodukorra artiklist 192 lähtudes selgete sihtide ja eesmärkidega ning maksimaalselt kolmeliikmelisi andmete kogumise missioone, mida aeg-ajalt lähetatakse ELi erinevatesse liikmesriikidesse petitatsioonide esindajate tõstatatud küsimusi uurima, ning toetab selliseid missioone jätkuvalt, kui olukord seda täielikult nõuab, sest need võimaldavad sageli keerukatest probleemidest kohapeal selgemini aru saada ning aidata tõsta pädevate asutuste teadlikkust konkreetsetest küsimustest, mis suurendab ka survet leida kodanike huvides tõhusad ja pragmaatilised lahendused;
17. nõuab selliste missioonide tulemusena kinnitatud raportite edastamist Euroopa Parlamendi juhatusele ning vajaduse korral teistele tõstatatud küsimustest huvitatud komisjonidele nende teavitamiseks;
18. rõhutab sagedast vajadust kaasata nõukogu kui institutsiooni petitatsioonikomisjoni tegevusse ning ärgitab teda sobival tasemel osalema petitatsioonikomisjoni koosolekutel, nagu nõukogu, Euroopa Parlament ja komisjon sedastasid 16. detsembril 2003. aastal vastu võetud institutsioonidevahelises kokkuleppes parema õigusloome kohta¹;

¹ ELT C 321, 31.12.2003, lk 1.

19. kordab ettepanekut nõukogule määrata petitsioonidega seotud asju koordineerima vanemametnik, sest paljud petitsioonid võivad puudutada tundlikke poliitilisi küsimusi, mis on seotud EÜ õigusaktide ja ELi eesmärkide ülevõtmisega liikmesriikide poolt;
20. märgib, et esimese aasta jooksul pärast ELi laienemist 25 liikmesriigini on Euroopa Parlamendile laekunud petitsioonide arv vastupidiselt esialgsetele ootustele jäänud suhteliselt konstantseks; on aga tõenäoline, et mida lähemalt uute liikmesriikide kodanikud tutvuvad petitsiooniprotsessiga, seda sagedamini nad seda õigust kasutavad;
21. nõuab Euroopa Parlamendilt meetmete rakendamist nii ELi kui ka riiklikul tasandil, et suurendada ELi kodanike teadlikkust nende õigustest esitada Euroopa Parlamendile asutamislepingu artikli 194 alusel petitsioone neid otseselt puudutavates asjades, mis kuuluvad ELi tegevusvaldkondadesse, ning et rõhutada, et asutamislepingu artikli 195 alusel ombudsmanile esitatavad kaebused puudutavad üksnes väidetavat haldusomavoli ELi institutsioonides või organites;
22. teadvustab ja tervitab petitsioonikomisjoni sekretariaadi tugevdamiseks astunud samme, et rahuldada keelelise, juriidilise ja poliitilise asjatundlikkuse vajadus, ning rõhutab, et seda protsessi tuleb jätkata, et vastamisajad muutuksid lühemaks ja uurimised veelgi tulemuslikumaks ning et tema teenus oleks kõikidele ELi kodanikele võrdselt kättesaadav; kahetseb siiski, et komisjoni sekretariaadis on pidevalt puudu töötajaid, et tegeleda uutest liikmesriikidest laekuvate üha arvukamate petitsioonidega;
23. kutsub esimeeste konverentsi üles kaaluma sobival ajal võimalust tõsta petitsioonikomisjoni liikmete arvu 50 täisliikmeni, et tagada Euroopa kodanikele parem arusaamine nende juhtumi käsitlemisest komisjonis ja võimaldada seega Euroopa Parlamendil petitsioonide esitajate ootustele paremini vastata;
24. väljendab heameelt petitsioonide uue tarkvarasüsteemi, mis on nii andmebaas kui ka haldusvahend petitsioonidega seotud töövoos koostöö teabe andmiseks, kasutuselevõtmise üle 2005. aasta juulis; juhib tähelepanu sellele, et e-Petition tarkvara on juurdepääsetav nii petitsioonikomisjoni liikmetele ja nende assistentidele kui ka fraktsioonide personalile ning selle eesmärk on täiendavalt tugevdada petitsioonikomisjoni tegevuse läbipaistvust ja tõhusust;
25. märgib, et asutamislepingu artikkel 230 võimaldab Euroopa Parlamendil esitada Euroopa Kohtusse asutamislepingu ning selle kohaldamisega seonduvate muude õigusnormide rikkumise juhtumid;
26. rõhutab, et Euroopa Parlament võib õiguspäraselt kasutada enda volitusi, kui seda on vaja ühenduse õiguse sellise raske rikkumise lõpetamiseks, mis on avastatud petitsiooni uurimise käigus;
27. tuletab meelde, et Euroopa Parlament on alates 1998. aastast kutsunud üles läbi vaatama 1989. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet; kordab oma kiireloomulist ülekutset nõukogule ja komisjonile, eesmärgiga pakkuda tõhusamaid heastamisvahendeid ning määratleda selge ja ühtne raamistik institutsioonidevaheliseks koostööks asjaomases valdkonnas;

28. palub vastutaval komisjonil tihedas koostöös petitsioonikomisjoniga vaadata läbi petitsioonimenetluse praegused protseduurireed, et viia need paremasse vastavusse kehtivate heade tavadega ning tugevdada konkreetseid andmekaitse ja konfidentsiaalsusega seotud elemente, kahjustamata sealjuures petitsiooniprotsessi olulist läbipaistvust;
29. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon ja petitsioonikomisjoni raport nõukogule, Euroopa Komisjonile, Euroopa Ombudsmanile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning nende petitsioonikomisjonidele ja ombudsmanidele või samalaadsetele pädevatele asutustele.